

Total No. of Printed Pages—7

4 SEM TDC ECOH (CBCS) C 8

2 0 2 3

(May/June)

ECONOMICS

(Core)

Paper : C-8

(Advanced Microeconomics)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

1. Choose the correct answer : 1×8=8

(a) From a social point of view, the efficient level of output is the level at which

(i) the price of the product is equal to the marginal social cost

(ii) the price of the product is equal to the marginal cost

(iii) the price of the product is equal to the marginal external cost

(iv) marginal social benefit is equal to marginal cost

- (b) In the Bertrand model
- (i) two firms choose quantity at the same time
  - (ii) two firms choose price at the same time
  - (iii) two firms choose price and output at the same time
  - (iv) None of the above
- (c) A monopolist produces its quantity of output in
- (i) inelastic portion of the demand curve
  - (ii) elastic portion of the demand curve
  - (iii) at the point where elasticity is equal to one
  - (iv) at a point where price elasticity is infinite
- (d) Which of the following is not correct about patents?
- (i) Patents stimulate innovation
  - (ii) A patent is a barrier to entry
  - (iii) Patents enable a firm to be permanent monopoly
  - (iv) Patents encourage invention of new products

(e) The firm's degree of monopoly power depends on

(i) the number of buyers

(ii) the number of sellers

(iii) the elasticity of market demand

(iv) All of the above

(f) Find out the appropriate statement of moral hazard from the following :

(i) a moral hazard problem arises when insurance companies cannot monitor individual driving habits

(ii) a moral hazard problem arises when insurance company can monitor individual driving habits

(iii) a moral hazard problem arises when insurance company authorises a third party to monitor individual driving habits

(iv) None of the above

(g) The two main contributors of neo-classical welfare economics are

(i) Arrow—Pareto

(ii) Marshall—Pigou

(iii) Kaldor—Hicks

(iv) Bergson—Samuelson

(h) A merger is termed 'friendly' if

(i) it is supported by the government

(ii) it is supported by the management

(iii) it is supported by the consumers

(iv) None of the above

2. Write short notes on any *four* of the following : 4×4=16

(a) Market signaling

(b) Peak-load pricing

(c) Equity and efficiency

- (d) Sticky price
- (e) Concept of Nash equilibrium
- (f) Cartels

3. (a) "The most common definition of public goods stresses two attributes of such goods."

(i) Mention the two attributes and describe them.

(ii) Explain with example the relationship between the two attributes.

6+6=12

Or

(b) What do you understand by asymmetric information? Explain the hidden action model of asymmetric information. 4+8=12

4. (a) Define game theory. Explain its importance and application in economics.

3+4+4=11

Or

(b) Explain Prisoners' Dilemma (normal form) with the help of an example. 11

- (d) Sticky price
- (e) Concept of Nash equilibrium
- (f) Cartels

3. (a) "The most common definition of public goods stresses two attributes of such goods."

(i) Mention the two attributes and describe them.

(ii) Explain with example the relationship between the two attributes.

6+6=12

Or

(b) What do you understand by asymmetric information? Explain the hidden action model of asymmetric information. 4+8=12

4. (a) Define game theory. Explain its importance and application in economics.

3+4+4=11

Or

(b) Explain Prisoners' Dilemma (normal form) with the help of an example. 11

5. (a) State the main features of the Bergson-Samuelson Social Welfare function. Explain the Lipsey and Lancaster theory of second best with the help of a diagram. 5+6=11

Or

- (b) Compare and contrast between equity and efficiency with the help of a diagram. 11

6. (a) What do you understand by price leadership? What are the different types of price leadership models? Explain with the help of a diagram the price and output determination under dominant price leadership. 2+2+7=11

Or

- (b) What do you understand by oligopoly? What are the different types of oligopoly? Describe the different characteristics of oligopoly market. 2+3+6=11

7. (a) What is price discrimination? Explain, with the help of diagram, price and output determination in a price discrimination monopoly. 2+9=11

(7)

Or

- (b) Define excess capacity of a firm. Explain excess capacity of a firm with the help of a diagram. State one relevance of excess capacity. $2+7+2=11$

★ ★ ★

Total No. of Printed Pages—4

4 SEM TDC ECOH (CBCS) C 9

2023

(May/June)

ECONOMICS

(Core)

Paper : C-9

(Advanced Macroeconomics)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

1. Answer the following as directed : 1×8=8

(a) Define marginal propensity to consume (MPC).

(b) If consumption increases from 500 to 800 after an increase in income from 1000 to 1500, then MPS is equal to

(i) 0.60

(ii) 0.40

(iii) 0.75

(iv) 0.25

(Choose the correct answer)

(c) Harrod-Domar model of economic growth is based on the equilibrium between

- (i) income generation and creation of productive capacity
- (ii) savings and investment
- (iii) income and consumption
- (iv) consumption and saving

(Choose the correct answer)

(d) Mention one limitation of the Harrod-Domar growth model.

(e) In liquidity trap

- (i) the IS curve is horizontal
- (ii) the IS curve is vertical
- (iii) investment is perfectly interest elastic
- (iv) fiscal policy is most effective

(Choose the correct answer)

(f) When the LM curve is steeper, then following an expansionary fiscal policy

- (i) output response is more than the interest rate
- (ii) both output and interest rate change proportionately
- (iii) only output changes
- (iv) change in interest rate is large relative to the change in output

(Choose the correct answer)

(g) The Keynesian school of economic thought is all about supply side economics. (Write True or False)

(h) What does the Laffer curve show?

2. Write short notes on any *four* of the following (within 150 words each) : $4 \times 4 = 16$

(a) Keynesian consumption function and its features

(b) The accelerator theory of investment

(c) Assumptions of the Harrod-Domar growth model and their implications

(d) Lags in the effects of macroeconomic policy

(e) Features of supply side economics

3. (a) Elucidate the consumption puzzle. How does the permanent income hypothesis resolve the puzzle? Explain. $4+7$

Or

(b) (i) What is an investment function? Distinguish between business fixed investment and residential investment with examples. $2+5$

(ii) Explain the Q-theory of investment. 4

4. (a) Explain the concepts of natural growth rate, warranted growth rate and actual growth rate. What would happen if all these growth rates are not equal? $6+6$

Or

(b) Discuss the effect of population on economic growth in the light of the Solow model of growth. 12

5. (a) Elaborate the notions of neutral technological progress, capital augmenting technological progress, and labour augmenting technological progress. What type of technological progress would you advocate for a developing country and why? 7+4

Or

- (b) (i) How are changes in saving ratio related to economic growth? Does higher saving ratio imply faster economic growth? Explain. 4+4
- (ii) How is endogenous growth model different from the Solow model? 3

6. (a) (i) Describe briefly the objectives and targets of monetary policy. 7
- (ii) What is meant by budget constraint? 4

Or

- (b) Discuss the factors that determine the effectiveness of fiscal policy. 11

7. (a) Illustrate the meaning of full employment. What is the mechanism that ensures full employment in the classical school? How do the Keynesians criticize the classical thought? 3+5+3

Or

- (b) Define 'rational expectations'. Discuss the major policy implications of rational expectations hypothesis. 3+8

★ ★ ★

Total No. of Printed Pages—4

4 SEM TDC ECOH (CBCS) C 10

2023

(May/June)

ECONOMICS

(Core)

Paper : C-10

(**Introductory Econometrics**)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

1. Choose the correct answer : 1×8=8

(a) The property of minimum variance of estimator is known as

- (i) consistency
- (ii) efficiency
- (iii) unbiasedness
- (iv) sufficiency

(b) Probability of Type I error is

- (i) Degree of freedom
- (ii) Level of significance
- (iii) Confidence interval
- (iv) Standard error

- (c) The coefficient of determination value lies between
- (i) -1 and +1
  - (ii) -1 and 0
  - (iii) 0 and +1
  - (iv) None of the above
- (d) ANOVA model consists of
- (i) quantitative explanatory variables
  - (ii) qualitative explanatory variables
  - (iii) both quantitative and qualitative explanatory variables
  - (iv) None of the above
- (e) The assumption of constant variance of the residual is known as
- (i) heteroscedasticity
  - (ii) homoscedasticity
  - (iii) Both (i) and (ii) are correct
  - (iv) Both (i) and (ii) are wrong
- (f) Which of the following is not a source of multicollinearity?
- (i) Method of data collection
  - (ii) Model and population constraints
  - (iii) Incorrect transformation of variables
  - (iv) Lagged explanatory variables

- (g) Durbin-Watson d -Test is used to detect
- (i) multicollinearity
  - (ii) heteroscedasticity
  - (iii) autocorrelation
  - (iv) All of the above
- (h) If a qualitative variable has 6 categories, then we have to introduce
- (i) 6 dummy variables
  - (ii) 7 dummy variables
  - (iii) 5 dummy variables
  - (iv) 4 dummy variables
2. Write short notes on any *four* of the following : 4×4=16
- (a) Properties of normal distribution
  - (b) Aims of econometrics
  - (c) F -distribution
  - (d) Dummy variable trap
  - (e) Errors in variables
3. (a) Define the principle of ordinary least squares. For the classical two-variable linear regression model $Y_i = \beta_1 + \beta_2 X_i + u_i$, derive the estimator of β_1 and β_2 . 2+10=12
- Or
- (b) State and prove Gauss-Markov theorem. 12

4. (a) Explain the significance of the error term in a regression model. Write the full form of CLRM. Discuss the various assumptions of two-variable CLRM.

3+1+7=11

Or

- (b) What is coefficient of determination, R^2 ? How is it computed? How is adjusted R^2 more desirable than R^2 as a goodness of fit?

2+6+3=11

5. (a) Explain the concept of heteroscedasticity. Analyse the consequences of heteroscedasticity.

5+6=11

Or

- (b) Explain the concept of autocorrelation. Discuss the various tests to detect the problem of autocorrelation.

5+6=11

6. (a) Explain the concept of multicollinearity. Discuss the various sources of multicollinearity.

5+6=11

Or

- (b) Explain briefly how multicollinearity can be detected. Discuss various remedial measures to remove the problem of multicollinearity.

5+6=11

7. (a) Define specification error. Discuss its various types.

2+9=11

Or

- (b) Discuss various tests that are commonly used to detect specification error.

11

★ ★ ★

4 SEM TDC GEEC (CBCS) 4.1/4.2/4.3

2023

(May/June)

ECONOMICS

(Generic Elective)

Paper : GE-4.1/4.2/4.3

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

**The figures in the margin indicate full marks
for the questions**

Paper : GE-4.1

(Indian Economy—II)

1. নির্দেশানুসারে তলত দিয়াসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following as directed :

- (a) বাজকোষীয় দায়বদ্ধতা আৰু বাজেট পৰিচালনা আইনৰ মূল উদ্দেশ্যটো লিখা।

Write the main purpose of the FRBM Act.

- (b) ভাৰতত কৃষি খণ্ডৰ মূলধন গঠনত প্ৰভাৱ পেলাৱা যি কোনো এটা উপাদানৰ উল্লেখ কৰা।

Mention any one factor that influences capital formation in Indian agriculture.

- (c) ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ কোনটো খণ্ডই মুঠ ঘৰুৱা উৎপাদনত সৰ্বাধিক বৰঙণি আগবঢ়াইছে?

Which sector of Indian economy has the largest contribution to GDP?

- (d) BOT-ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো কি?

What is the full form of BOT?

- (e) ১৯৯১ চনৰ নতুন অৰ্থনৈতিক নীতিমতে ভাৰতত প্ৰৱৰ্তন কৰা যি কোনো এটা ঔদ্যোগিক সংস্কাৰ ব্যৱস্থা উল্লেখ কৰা।

Mention any one industrial policy reform measure introduced in India under the New Economic Policy, 1991.

- (f) AGVB-ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো হৈছে _____।

(খালী ঠাই পূৰ কৰা।)

The full form of AGVB is _____.

(Fill in the blank)

(g) কৃষি বজাৰ ব্যৱস্থাৰ যি কোনো এটা প্ৰতিবন্ধকতা উল্লেখ কৰা।

Mention any one obstacle of agricultural marketing system in India.

(h) ভূমি সংস্কাৰ ব্যৱস্থাৰ প্ৰধান উদ্দেশ্য কি আছিল?

What was the main objective of land reform measures?

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা। (প্ৰতিটো ১৫০ শব্দৰ ভিতৰত) : $4 \times 4 = 16$

Write short notes on any *four* of the following (within 150 words each) :

(a) ১৯৯১ চনৰ নতুন অৰ্থনৈতিক নীতিত ৰাজকোষীয় সংস্কাৰ

Fiscal reforms in the New Economic Policy, 1991.

(b) আমদানি-ৰপ্তানি নীতি

EXIM policy

(c) বহনক্ষম কৃষিৰ ধাৰণা

Concept of sustainable agriculture

(d) বিনিয়োগ প্ৰত্যাহাৰ নীতি

Disinvestment policy

(e) কৃষি দৰ নীতি

Agriculture price policy

3. ভাৰতত সমান্তৰাল অৰ্থনীতিৰ সমস্যা সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা। এই সমস্যা ৰোধৰ বাবে চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰা ব্যৱস্থাসমূহ লিখা।

7+5=12

Explain the problems of parallel economy in India. State the measures adopted by the Government to prevent this problem.

অথবা/Or

এখন দেশৰ অৰ্থনীতি শক্তিশালী কৰাৰ ক্ষেত্ৰত বৈদেশিক বাণিজ্য নীতি ফলদায়ক আহিলা হ'ব পাৰেনে? ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ প্ৰেক্ষাপটত তোমাৰ উত্তৰ প্ৰস্তুত কৰা।

12

Whether foreign trade policy is instrumental to strengthen the economy of a country? Prepare your answer in the context of Indian economy.

4. কৃষিৰ বৈচিত্ৰ্যকৰণ মানে কি? বৰ্তমানৰ প্ৰেক্ষাপটত কৃষিৰ বৈচিত্ৰ্যকৰণৰ গুৰুত্ব সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা।

4+7=11

What is agricultural diversification? Explain the importance of agricultural diversification in the present-day context.

অথবা/Or

স্বাধীনোত্তৰ ভাৰতত কৃষিৰ গাঁথনিগত পৰিৱৰ্তন সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

11

Discuss the changing structure of Indian agriculture since the Independence.

5. ভাৰতীয় অৰ্থনীতিত প্ৰত্যক্ষ বৈদেশিক বিনিয়োগৰ ফলাফল সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা। প্ৰত্যক্ষ বৈদেশিক বিনিয়োগৰ দ্বাৰা সকলোবোৰ ৰাজ্য সমভাৱে উপকৃত হৈছেনে? তোমাৰ উত্তৰৰ সমৰ্থনত যুক্তি দিয়া। $6+5=11$

Explain the consequences of foreign direct investment in Indian economy. Whether all the States are equally benefitted by this? Show reasons in support of your answer.

অথবা/Or

MSME কি? ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ কি কি? ভাৰতীয় অৰ্থনীতিত MSME-ৰ ভূমিকা আৰু গুৰুত্ব সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা।

$2+4+5=11$

What is MSME? State the features of it. Explain the role and importance of MSME in Indian economy.

6. অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰৰ পৰৱৰ্তী কালত ভাৰতৰ সেৱাখণ্ডলৈ অহা গতিশীলতা সম্পৰ্কে উদাহৰণসহ আলোচনা কৰা। 11

Illustrate the dynamics of services sector during post-reform period in India.

অথবা/Or

অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰৰ পূৰ্বে তথা পৰৱৰ্তী সময়ছোৱাত ভাৰতৰ বৈদেশিক দেনা-পাওনা পৰিশোধৰ হিচাপৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

Discuss the balance of payments position of India during pre- and post-reform period.

7. ভাৰতৰ প্ৰধান ৰপ্তানিজাত পণ্যদ্রব্যবোৰ কি কি? সাম্প্ৰতিক কালত ভাৰতৰ পণ্যদ্রব্য আৰু অদৃশ্যমান সামগ্ৰীৰ লেনদেনৰ গতিধাৰা সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা।

What are the major export items of India? Explain the trend of transaction of merchandise and invisible items in recent years.

11

অথবা/Or

বিশ্ব বাণিজ্য সংস্থাৰ উদ্দেশ্যবোৰ লিখা। এই সংস্থাৰ কৃষি চুক্তিখন আলোচনা কৰা। ভাৰতৰ দৰে উন্নয়নশীল দেশৰ পক্ষে এই চুক্তিখন উপযোগী নে? যুক্তি দিয়া।

3+5+3=11

State the objectives of the World Trade Organization. Explain its agreement on agriculture. Whether this agreement is useful for developing country like India? Give reason.

Paper : GE-4.2

[**Economic History of India (1817-1947)**]

1. তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা/শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা :

1×8=8

Answer the following questions/Choose the correct answer :

(a) ভাৰতৰ ঔপনিৱেশিক শোষণ বুলিলে কি বুজা?

What do you mean by colonial exploitation of India?

(b) ব্ৰিটিছৰ শাসনৰ অধীনত ভাৰতত সঘনাই দেখা দিয়া দুৰ্ভিক্ষৰ যি কোনো এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰণ উল্লেখ কৰা।

Mention any one important cause of frequent famines in India under British rule.

(c) দ্বিখণ্ডিতকৰণৰ ফলত ভাৰতৰ অৰ্থনীতিত সৃষ্টি হোৱা যি কোনো এটা অৰ্থনৈতিক প্ৰভাৱ লিখা।

Write any one economic consequence of Partition on Indian economy.

(d) বৈদেশিক মূলধনে ঔপনিৱেশিক ভাৰতবৰ্ষৰ অৰ্থনীতিত সৃষ্টি কৰা যি কোনো এটা লাভজনক প্ৰভাৱ লিখা।

Write any one benefit of foreign capital on the economy in colonial India.

(e) ব্ৰিটিছৰ সময় কালত ভাৰতৰ ৰপ্তানি বাণিজ্যৰ যি কোনো এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

Mention any one important feature of India's export during the British period.

(f) ব্ৰিটিছৰ কালত ভূমি ৰাজহ ব্যৱস্থাই ভাৰতবৰ্ষৰ কৃষকৰ ওপৰত সৃষ্টি কৰা যি কোনো এটা প্ৰভাৱ লিখা।

Write any one effect of land revenue system on Indian farmers during the British period.

(g) তলৰ কোনজন ব্যক্তিয়ে 1867-68 চনত ভাৰতৰ জাতীয় আয় আৰু জনমূৰি আয় ক্ৰমে ₹ 340 কোটি আৰু ₹ 30 হিচাপে গণনা কৰিছিল?

Who of the following in 1867-68 estimated the national income and per capita income of India at ₹ 340 Crores and ₹ 30 respectively?

(i) ডব্লিউ. দিগবে
W. Digby

(ii) এফ. জে. এটকিনছন
F. J. Atkinson

(iii) দাদাভাই নৌৰজি
Dadabhai Naoroji

(iv) পি. চি. মহলানবিশ
P. C. Mahalanobis

(h) ভাৰতৰ অৰ্থনীতিৰ এক প্ৰধান দুৰ্যোগ আছিল বেংগলৰ দুৰ্ভিক্ষ, য'ত প্ৰায় 3 নিযুত লোকৰ মৃত্যু হৈছিল। এই বেংগলৰ দুৰ্ভিক্ষ তলৰ কোনটো চনত সংঘটিত হৈছিল?

The famine in Bengal was a major disaster in Indian Economy in which about 3 million people died. In which year the Famine in Bengal was occurred?

(i) 1943

(ii) 1930

(iii) 1940

(iv) 1938

2. চমু টোকা লিখা (যি কোনো চাৰিটা) : $5 \times 4 = 20$

Write short notes on the following (any four) :

(a) উত্তৰাধিকাৰী আইন

The laws of inheritance

(b) নিৰ্গমন তত্ত্ব

Drain theory

(c) ব্ৰিটিছৰ কালত ভাৰতৰ কৃষিৰ বাণিজ্যিকৰণৰ প্ৰভাৱ

Effects of commercialization of Indian agriculture during the British period

(d) ব্ৰিটিছৰ কালত ভাৰতৰ কপাহী বস্ত্ৰ উদ্যোগ
Cotton Textile Industry of India during
the British period

(e) ৰাণাডে-ৰ অৰ্থনৈতিক ধাৰণা
Economic ideas of Ranade

3. (a) মোহন দাস কৰমচান্দ গান্ধীৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ অৰ্থনৈতিক
ধাৰণাসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

10

Explain about the important economic
ideas of M. K. Gandhi.

অথবা/Or

(b) ভাৰতৰ প্ৰাক্-স্বাধীনতাকালৰ অৰ্থনৈতিক গঠন আৰু
নীতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। সেই সময়ৰ অৰ্থনৈতিক
নীতিসমূহ ভাৰতৰ উন্নয়নৰ বাবে অনুকূল আছিল বুলি
ভাবানে?

7+3=10

Describe the economic structure and
policies of pre-Independence era in
India. Do you think that the economic
policies were conducive for economic
development?

4. (a) ব্ৰিটিছৰ কালত ভাৰতৰ জনসংখ্যাৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ
ব্যাখ্যা কৰা।

11

Explain the demographic features of
India during the British period.

অথবা/Or

(b) ব্ৰিটিছৰ কালত ভাৰতৰ জাতীয় আয় আৰু জনমূৰি আয়ৰ গতিধাৰা আৰু গঠন প্ৰকৃতি সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা। 11

Explain about the trend and composition of national income and per capita income of India under the British rule.

5. (a) ব্ৰিটিছৰ কালত ভাৰতবৰ্ষৰ কৃষিৰ প্ৰধান শস্যসমূহৰ কাৰ্যক্ষমতা আৰু উৎপাদনশীলতাৰ গতিধাৰা সম্পৰ্কে বিশ্লেষণ কৰা। 10

Analyse the trend in performance and productivity of major crops in India during the British rule.

অথবা/Or

(b) প্ৰাক্-স্বাধীনতাৰ সময়ত ভাৰতৰ কৃষিক্ষেত্ৰ আৰু জলসিঞ্চনৰ ওপৰত ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা। বিভাজনৰ সময়ত ভাৰতৰ কৃষিক্ষেত্ৰত কেনেকোৱা প্ৰভাৱ পৰিছিল? 7+3=10

Discuss the agricultural credit and irrigation system that prevailed in the pre-independence India. How did the Partition impact Indian agriculture?

6. (a) ব্ৰিটিছৰ শাসনত ভাৰতৰ অৰ্থনীতিৰ উন্নয়নত ৰেল পৰিবহণ ব্যৱস্থাই কিদৰে প্ৰভাৱ সৃষ্টি কৰিছিল? উপনিৱেশিক লক্ষ্য পূৰণৰ বাবেই ভাৰতবৰ্ষত ৰেল পৰিবহণ ব্যৱস্থাৰ উন্নয়ন সাধন কৰা হৈছিল আৰু ভাৰতীয় অৰ্থনীতিত পৰিৱৰ্তন সৃষ্টিৰ ভূমিকা পালনত ই ব্যৰ্থ হৈছিল বুলি তুমি বিশ্বাস কৰানে? 7+4=11

In what way did the Railways affect the growth of the Indian economy during the British rule? Would you agree that the Railways were developed in India primarily to serve colonial objectives and failed to play a transformative role in Indian economy?

অথবা/Or

(b) ব্রিটিছৰ কালত ভাৰতৰ ঔদ্যোগিক অগ্ৰগতি সৃষ্টিত দেখা দিয়া প্ৰতিবন্ধকতাসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

11

Explain about the constraints of industrial breakthrough in India under the British rule.

7. (a) ব্ৰিটিছৰ কালত ভাৰতত গ্ৰহণ কৰা বাজকোষীয় নীতিৰ এক সমালোচনামূলক ব্যাখ্যা কৰা।

10

Critically analyse the fiscal policy adopted in India during the British rule.

অথবা/Or

(b) অৰ্থনৈতিক নিৰ্গমন বুলিলে কি বুজা? ব্ৰিটিছৰ শাসনত ভাৰতৰ অৰ্থনীতিত সৃষ্টি হোৱা ইয়াৰ প্ৰভাৱক ব্যাখ্যা কৰা।

10

What is meant by economic drain?

Briefly explain its causes and consequences on Indian Economy during the British rule.

Paper : GE-4.3

(Public Finance)

1. তলত দিয়াসমূহৰ নিৰ্দেশ অনুসৰি উত্তৰ দিয়া : $1 \times 8 = 8$

Answer the following as directed :

(a) কল্যাণ অৰ্থনীতি মানে কি?

What is welfare economics?

(b) ৰাজহুৱা ব্যয়ৰ লাভ তত্ত্বটোৰ প্ৰৰক্তা কোন?

Who is the proponent of the benefit theory of public expenditure?

(c) বাহ্যিকতাৰ আভ্যন্তৰীণকৰণৰ এটা পদ্ধতি উল্লেখ কৰা।

Mention one method of internalising externalities.

(d) কৰৰ আপাতন মানে কি?

What is incidence of tax?

(e) কৰৰ অতিৰিক্ত বোজা মানে কি?

What is excess burden of tax?

(f) GST-ৰ পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

Write the full form of GST.

(g) বিত্তীয় নীতি মানে কি?

What is monetary policy?

(h) এটা ৰাজ্যিক কৰৰ নাম লিখা।

Write the name of a State tax.

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা। (প্ৰতিটো ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) : $4 \times 4 = 16$

Write short notes on any *four* of the following (within 100 words each) :

- (a) সমতাপূৰ্ণতা বনাম দক্ষতা
Equity versus efficiency
- (b) মুক্ত আৰোহীৰ সমস্যা
Free rider problem
- (c) শোধনমূলক কৰ আৰু ৰাজসাহায্য
Corrective taxes and subsidies
- (d) কৰৰ অগ্ৰগামী স্থানান্তৰকৰণ আৰু পশ্চাদ্গামী স্থানান্তৰকৰণ
Forward and backward shifting of taxes
- (e) ৰাজকোষীয় নীতিৰ উদ্দেশ্যসমূহ
Objectives of fiscal policy

3. তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা। (প্ৰতিটো ৫০০ শব্দৰ ভিতৰত) :
Answer the following questions (within 500 words each) :

- (a) চৰকাৰী বিত্ত বিজ্ঞানৰ প্ৰধান ভাগবোৰৰ গুৰুত্ব সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। চৰকাৰী বিত্ত বিজ্ঞানৰ আদৰ্শনিষ্ঠ পদক্ষেপ মতে দিয়া চৰকাৰৰ কাৰ্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

$7+7=14$

Discuss the importance of the various components of public finance. Describe the government functions according to the normative approach to public finance.

অথবা/Or

- (b) কল্যাণ অর্থনীতিৰ সন্দৰ্ভত পেৰেটো দক্ষতা আলোচনা কৰা। বজাৰ ব্যৰ্থতা সম্পৰ্কে এক বিস্তাৰিত বৰ্ণনা আগবঢ়োৱা। 7+7=14

Discuss Pareto efficiency in the context of welfare economics. Elaborate on the concept of market failure.

4. (a) ৰাজহুৱা দ্ৰব্যৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ উদাহৰণসহ ব্যাখ্যা কৰা। বিশুদ্ধ আৰু অশুদ্ধ দ্ৰব্য কি? ৰাজহুৱা দ্ৰব্যৰ ক্ষেত্ৰত বজাৰ কিয় বিফল হয়? 5+4+5=14

Explain the characteristics of public goods with examples. What are correct and incorrect goods? Why does the market fail in case of public goods?

অথবা/Or

- (b) ৰাজহুৱা ব্যয় ভাৰসাম্যতাৰ লিনদাহালৰ তত্ত্বটোৰ এক সমালোচনাত্মক আলোচনা দাঙি ধৰা। 14

Critically discuss the Lindahl's theory of equilibrium of public expenditure.

5. (a) উপযুক্ত চিত্ৰসহ ক'জৰ তত্ত্বটো ব্যাখ্যা কৰা। 14
Explain Coase theorem with suitable diagrams.

অথবা/Or

- (b) পূৰ্ণ প্ৰতিযোগী বজাৰ আৰু একচেটিয়া বজাৰত উপাদান কৰৰ আপাতন সম্পৰ্কে উপযুক্ত চিত্ৰসহ ব্যাখ্যা কৰা।

7+7=14

Explain the incidence of factor taxes under perfect competition and monopoly with suitable diagrams.

6. (a) ভাৰত চৰকাৰৰ সাম্প্ৰতিক মুদ্ৰাগত আৰু বাজকোষীয় নীতিৰ পৰিৱৰ্তনসমূহ আলোচনা কৰা। 7+7=14

Discuss the recent changes in the monetary and fiscal policies of the government of India.

অথবা/Or

- (b) ভাৰতৰ কেন্দ্ৰীয় বাজেট, ২০২৩-২৪-ৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা। 14

Discuss the main features of the India's Central Budget, 2023-24.

★ ★ ★